

Halk oyunları antrenörlerinin toksik liderlik davranışlarının sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerindeki belirleyici rolü

Mehmet Bilgin KARADEMİR¹ , Hasan ŞAHAN²

¹Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, ALTSO Turizm Meslek Yüksekokulu, Antalya, Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article	DOI: 10.5281/zenodo.8352271
Gönderi Tarihi/Received: 15.05.2023	Kabul Tarih/Accepted: 20.08.2023
	Online Yayın Tarihi/Published: 20.09.2023

Öz

Bu çalışmanın amacı; halk oyunları sporcularının antrenörlerin toksik liderlik davranışlarına ilişkin algısının, psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'na bağlı gençler ve büyükler kategorilerinde yer alan lisanslı sporcular oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı 2019-2020 dönemde halk oyunlarında oynayan gençler ve büyükler gruplarından lisanslı sporcu sayısının 4856 erkek ve 6136 kadın olmak üzere toplam 10992 kişi olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmaya 713 kişi dahil edilmiştir. Veriler kolayda örnekleme yöntemi ile toplanarak analiz için SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizlerde sporcuların toksik liderlik algısının genel olarak düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte sporcuların psikolojik olarak sağlam oldukları ve tatmin düzeylerinin de genel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada antrenörlerin toksik liderlik davranışları ile sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre antrenörlerin gösterdikleri toksik davranışlar arttıkça sporcuların psikolojik anlamda güçsüzlük ve tatminsizlik yaşadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Antrenör, halk oyunları, psikolojik sağlık, tatmin, toksik liderlik

The determining role of folk-dance trainers' toxic leadership behavior on the psychological resilience and satisfaction levels of the athletes

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of folk dance athletes' perceptions of coaches' toxic leadership behaviors on their psychological resilience and satisfaction levels. The universe of the research consists of licensed athletes in the youth and adult categories of the Turkish Folk Dance Federation. In the 2019-2020 period when the research was conducted, it was determined that the number of licensed athletes from the youth and adult groups playing in folk dances was a total of 10992 people, 4856 men and 6136 women. 713 people were included in this study. The data were collected by convenience sampling method and analyzed with SPSS 20 package program. In the analyzes made, it was seen that the toxic leadership perception of the athletes was generally low. However, it was determined that the athletes were psychologically sound and their satisfaction levels were generally high. In the study, it was determined that there is a negative and significant relationship between the toxic leadership behaviors of the coaches and the psychological resilience and satisfaction levels of the athletes. According to the results of the study, it can be said that as the toxic behaviors of the coaches increase, the athletes experience psychological weakness and dissatisfaction.

Keywords: Trainer, folk dances, psychological resilience, satisfaction, toxic leadership

Sorumlu Yazar/Corresponded Author: Mehmet Bilgin KARADEMİR, **E-posta/e-mail:** mehmet.karademir@alanya.edu.tr
The Extended English Abstract is located the end of the Article.

GİRİŞ

Toksik antrenörlük, antrenörlerin yıkıcı davranışları veya işlevsiz kişisel özellikler sebebiyle takipçilerine, takımlarına ve takipçisi olmayanlara ciddi ve kalıcı zararlar verebildiği bir süreci ifade etmektedir. Toksik antrenörleri tanımlamak, rahatsız edici olabilir. Çünkü bu tür yargılarda bağlam, tarih ve bakış açısının ağırlığı göz önüne alındığında, bir toksik antrenör diğerinin kahramanca kurtarıcısı olabilmektedir (Khan ve ark., 2021). Toksik antrenörlük davranışlarının yüksek olduğu bir takım veya grupta moral bozukluğu, kızgınlık, umutsuzluk, iletişimsizlik, güven sorunu ve tükenmişlik gibi ruhsal bozukluklar; baştan sona kadar oyun sürecinde düşük verimlilik, çalışmalara gelmeme, çalışmalarını tamamıyla bırakmak ve grupta sinizmin ortaya çıkması gibi ek çok olumsuz durumun yaşanması gibi durumlar sık görülebilmektedir (Bektaş & Erkal, 2015). Davranışları toksik olarak değerlendirilen antrenörlerin, takımlarında hakim kıldıkları olumsuz kültürü devam ettirerek ve bunu yayararak, aşırı ve tehditkar bir yaklaşım sergileyerek sporcularına endişe yaşamalarına neden olmakta ve daha fazla sorunlarla karşılaşmalarına sebebiyet vermektedir (Eğinli & Bitirim, 2008). Antrenörlerin sergiledikleri yönetsel tutumlar sporcuların verimliliğinde büyük rol oynadığı gibi bir takımın başarılı olması kadar başarısız olması üzerinde etkileri olabilmektedir. Bu antrenörlerin yönetsel tutumları oyuncularda bir yandan takım için pozitif sonuçlar doğurabileceği gibi diğer yandan da sporcuların düşük memnuniyet, tükenmişlik, psikolojik sağlık gibi psikolojik sorunlar ve takımdan ayrılmalarına yol açan olumsuz sonuçlarda doğurabilmektedir (Kaya ve ark., 2021).

Psikolojik sağlık, bireylerin yaşamış oldukları olumsuz durumlara karşı sergilemiş oldukları güçlü zihinsel bütünü bir bileşeni veya kendilerinin toparlanmasını sağlayan güç olarak değerlendirilmektedir (Ağırkan & Kağan, 2017). Bu kavram halk oyunlarında sporcuların fiziksel niteliklerinin yanı sıra psikolojik yönü ön planda olan performansın sergilenmesinde karşımıza çıkmaktadır. Sporcular, bir müsabakada derece alamamaları halinde gerek manevi ve gerekse maddi açıdan zarar göreceklarinin bilincinde olmalarından hareketle yarışmaya çıktıkları zaman sonucun ne olacağı konusunda kaygı duymakta ve performanslarını baskılama zorunda kalabilmektedirler. Bu nedenle günümüz halk oyunları yarışmalarının sergilendiği fiziksel (sportif) etkinliklerde başarılı performans göstermede etkisi büyük olan psikolojik etkinliklerin anlaşılması temel bir öncelik olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla performansın yüksek düzeyde olmasına katkı sağlayacak psikolojik süreçlerin dikkate alınması oldukça önemlidir (Seleciler & Türkmen, 2020). Sporcuların, stres ve zorlu müsabakalarda olayları algılama biçimleri, tutumları ve olumsuz durumlar karşısında

vermiş oldukları mücadele tarzları farklılık gösterebilmektedir (Bozgeyikli & Şat, 2014). Sporcuların göstermiş oldukları farklı tarzlar aynı zamanda psikolojik sağlamlığın bileşenlerinin de farklı olmasına neden olmaktadır. Söz konusu bileşenlerin, stres yaratan durumlarda karşılaşılan olası risklerin fırsata dönüştürdüğünü, cesareti artırdığını ve tatmini yükselttiğini söylemek mümkündür (Tekin, 2011).

Sporcu tatmini, herhangi bir oyun sürecinde sporcuların geliştirmiş oldukları olumlu duygusal tepkilerin bütünü biçiminde tanımlanmaktadır (Demir ve ark., 2008). Sporcu tatmini, oyun tecrübeleri sonucunda ortaya çıkan olumlu ruhsal durumdur (Karataş & Güleş, 2010). Söz konusu ruh hali sporcuların öncesindeki oyun deneyimleri, beklentileri ve sahibi oldukları seçeneklerin sonucunda gelişen bir olgudur (Şahin, 2013). Sporcu tatmini ile ilgili yapılmış araştırmalarda, sporcuların tatmin olmasında bireysel ve grupsal faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir (Yüksel, 2005; Çekmecelioğlu, 2006; Karataş & Güleş, 2010; Üngüren ve ark., 2010; Aksu, 2012). Bireysel faktörler arasında genel olarak; sporcuların kişilik özellikleri, duygu ve düşünceleri, istek ve arzuları, psikolojik durumları ve içerisinde buldukları şartların getirmiş olduğu ihtiyaçlar ve bu ihtiyaçların şiddet derecesi sayılmaktadır (Kök, 2006). Grupsal faktörlerin arasında ise; kariyer olanakları, yapılan işin niteliği ve doğası, antrenman ortam şartları, oyuncu arkadaşlarla ve antrenörle liderlik özellikleri vb. yer almaktadır (Yeşilyurt & Koçak, 2014).

Türk halk oyunları hareket formu geniş ve sistematik bir bütünü arz etmektedir (Ocak & Tortop, 2013; Özkan ve ark., 2013). Organizmaya fiziksel veya fizyolojik yönlerden pek çok yararları olmakla birlikte, sporcuların kendine güvenmelerini, hayattan zevk almalarını, strese karşı vücutlarını korumalarını sağlamak üzere önemli bir psikolojik rehabilitasyon aracıdır (Gerek, 2007; Özbek ve ark., 2017; Yıldız & Algün-Doğu, 2021). Ancak antrenörlerin toksik davranışları bu durumu tersine çevirebilmektedir. Bu durumda, sporcuların davranışlarında doğru karar alma yetenekleri olumsuz yönde etkilenebilir. Aşırı baskı altında olan sporcuların bazı yanlış hareketleri yapmaları da olası bir durumdur. Bu baskı, sporcuların çok iyi bilmekte oldukları ve pek çok kez antrenmanlarda tekrarladıkları bazı taktikleri unutmalarına neden olduğu gibi, duygularında da karmaşıklığa yol açıp onları olumsuz bazı hareketleri yapmasına ve bunun sonucunda tatmin düzeylerinin düşmesine neden olabileceği söylenebilir (Devecioğlu & Sarıkaya, 2006; Terzioğlu ve ark., 2013). Dolayısıyla bu çalışmada yapıcı liderlik özelliklerinden olmayan, antrenörlerin göstermiş oldukları toksik davranışların sporcuların psikolojik sağlık ve spor tatmini düzeyleriyle olan etkileşimi araştırılmak istenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma grubu (evren-örneklem)

Araştırmanın etik ilkelere uygun olduğu, 23.12.2020 tarih ve 282 sayılı karar, Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun onayı ile kararlaştırılmıştır.

Bu çalışmanın evreni Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'na bağlı gençler ve büyükler kategorilerinde yer alan lisanslı sporcular olarak belirlenmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde 4856 erkek ve 6136 kadın olmak üzere toplam 10992 sporcunun halk oyunları gruplarında yer aldığı tespit edilmiştir. Örneklem dahil edilecek kişi sayısının belirlenmesi amacıyla kolayda örneklem tekniği tercih edilmiştir. Kolayda örneklem tekniği kapsamında örneklem hacmine karar vermek için Krejcie ve Morgan'ın (1970) önermiş oldukları tabloya bakılmıştır. Bu tabloda incelenen konunun görülme ve görülme sıklığı $p=0,5$ olarak belirlenmiştir. T tablosunda 0,5 hata payı ya da %95 güven aralığı dikkate alınarak güven değerinin 1,96 olması gerektiği ifade edilmiştir (Sekaran, 2003). Bu şartlara göre 10992 kişilik evrende ulaşılması gerekli kişi sayısı 371 kişidir. Bu çalışma kapsamında ise 713 kişiye ulaşılarak toplanan anketler değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların bilgilerine göre dağılımı Tablo 1'de görülebilmektedir.

Tablo 1. Sporcuların demografik özellikleri

Demografik Özellikler	Değişkenler	
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	377	52,9
Erkek	336	47,1
Yaş		
20 Yaş ve Altı	368	51,6
21-25 Yaş	124	17,4
26-30 Yaş	86	12,1
31-35 Yaş	60	8,4
36 Yaş ve Üstü	75	10,5
Eğitim Durumu		
Lise	335	47,0
Önlisans	77	10,8
Lisans	274	38,4
Lisansüstü	27	3,8
Halk Oyunları Deneyimi		
5 Yıl ve Altı	266	37,3
6-10 Yıl	178	25,0
11-15 Yıl	145	20,3
16-20 Yıl	59	8,3
21 Yıl ve Üstü	65	9,1
Toplam	713	100

Sporcuların %52,9'unun kadın ve %47,1'inin erkek olduğu görülmektedir. Kadın ve erkeklerin %51,6'sı 20 yaş ve altında, %17,4'ü 21-25 yaşlarında, %12,1'i 26-30 yaşlarında,

%8,4'ü 31-35 yaşlarında, %10,5'i ise 36 yaş ve üzerindedir. Eğitim durumu olarak sporcuların %47'si lise, %10,8'i önlisans, %38,4'ü lisans ve %3,8'i lisansüstü mezunu olduğunu belirtmiştir. Sporculardan %37,3'ü 5 yıl ve daha az süredir, %25'i 6-10 yıldır, %20,3'ü 11-15 yıldır, %8,3'ü 16-20 yıldır, %9,1'i 21 ve üzeri yıldır halk oyunlarında oynamaktadır.

Veri toplama araçları

Bu araştırmada sporcuların demografik özelliklerini tespit etmek üzere bilgi formu ile birlikte toksik liderlik, psikolojik sağlık ve sporcu tatmini ölçekleri kullanılmıştır. Hazırlanmış olan anket formunun birinci bölümünü demografik bilgiler oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan Sporda Toksik Liderlik Ölçeği Can (2019) tarafından geliştirilmiştir. Can (2019), Çelebi ve arkadaşları (2015) tarafından geliştirilmiş olan Toksik Liderlik Ölçeği'ni sporda toksik liderliğe uyarlamış ve Sporda Toksik Liderlik Ölçeği'ni geliştirmiştir. Can (2019), toplamda 30 madde ve 4 alt boyuttan meydana gelen toksik liderlik ölçeğini, sporcuların antrenörlerini değerlendirmeleri için yeniden düzenlemiştir. Ölçeğin varyans açıklama oranının bütün maddeleri için 0,50'in üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Sporda Toksik Liderlik Ölçeği'nin her bir maddesinin faktör yükleri 0,48-0,86 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı ise 0,88 olarak bulunmuştur.

Sporcuların psikolojik sağlığını ölçebilmek amacıyla bu araştırmada kullanılan Psikolojik Sağlık Ölçeği Smith ve arkadaşları (2008) tarafından geliştirildi. Ölçeğin, Türkçe uyarlamasını ise Doğan (2015), yapmıştır. Açıklayıcı faktör analizi neticesinde ölçeğin toplam varyansın %54'ünü açıklayan tek faktörlü bir yapıdan oluştuğu belirlenmiştir. Ölçek ifadelerinin faktör yükleri bakımından 0,63-0,79 arasında dağılım gösterdiği görülmüştür. Ayrıca ölçeğin iç tutarlılık konusunda 0,83 düzeyinde güvenilir olduğu ortaya çıkmıştır.

Sporcu Tatmin Ölçeği; 2008 yılında Türksöy tarafından doktora tezinde kullanılmıştır. Söz konusu ölçeği 2011 yılında Özmutlu araştırmasında kullanmak üzere geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Sporcu Tatmin Ölçeği'nin toplam varyansın %59'unu açıkladığı tespit edilmiştir. Faktör yükleri de Antrenörden tatmin boyutu için 0,65-0,76, bireysel tatmin boyutu için 0,49-0,71 ve takım tatmini boyutu için 0,55-0,77 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bununla birlikte sporcu tatmini ölçeğinin iç tutarlık katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur.

Verilerin analizi

Türkiye'deki halk oyunları sporcularından toplanmış olan SPSS 20 istatistik paket programıyla analiz edildi. Bu bağlamda öncelikle nicel çalışmaların ön şartı olan veri setinin yapısal açıdan geçerli olup olmadığına ve güvenilir olup olmadığına bakılmıştır (Christensen ve ark., 2015). Bu çalışmada, toksik liderlik, psikolojik sağlık ve sporcu tatmini ölçeklerinin belli bir yapıyı ölçüp ölçmediklerini belirlemek için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçek verilerinin güvenilirliğini analiz etmek için Alfa katsayısı (Cronbach Alpha) göz önünde bulundurulmuştur (Özdamar, 2004; Erkuş, 2009). İkinci aşamada araştırmaya katılan sporcuların demografik özelliklerine ve ölçek ifadelerine verdikleri yanıtların ne olduğuna bakmak için betimsel analizlerden yararlanılmıştır. Üçüncü aşamaya geçmeden önce verilerin parametrik test koşullarını taşıyıp taşımadıkları analiz edilmiştir. Bu bağlamda normallik varsayımlarından biri olan çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Literatürde basıklık ve çarpık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında olması durumunda verilerin normallik varsayımına uyduğu kabul edilir (Tabachnick & Fidell, 2013). Mevcut araştırmada ilgili verilerin normal dağılım sağladığı tespit edilmiştir (Tablo 2).

Analizlerin son aşamasında, toksik liderlik algısı, psikolojik sağlık ve tatmin düzeyi arasındaki etkileşim test edilmiştir. Bu çerçevede basit ve çoklu regresyon testlerinden yararlanılmıştır. Çoklu regresyon analizinde verilerin çoklu doğrusal bağlantı sorunu taşıyıp taşımadıklarına bakılarak VIF ve tolerans değerlerinin uygun olup olmadığına bakılmıştır (Kline, 2016). Bu çerçevede VIF değeri için 10'dan küçük ve tolerans değeri için 0,100'den büyük olmasına dikkat edilmiştir (Sekaran & Bougie, 2016). Ayrıca hata terimlerinin arasında ilişki olup olmadığına karar vermek için Durbin-Watson istatistiğini bakılmıştır (Hair ve ark., 2014). Durbin-Watson istatistiğinin 0-4 arasında değer alıp almadığına bakmakla birlikte bu değer 2'ye yakın olup olmadığına bakılmıştır (Cohen ve ark., 2003). Yapılmış olan analizde VIF değeri 10'dan küçük, tolerans değerleri 0,100'den büyüktür. Durbin-Watson değeri ise 2'ye yakın çıkmıştır.

Tablo 1. Araştırma ölçeklerinin normallik sonuçları

Değişkenler	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Toksik Liderlik Algısı	0,308	-0,271
Psikolojik Sağlık	-0,682	-0,212
Sporcu Tatmini	-0,730	-0,159

Tablo 2'de görüldüğü gibi veriler normal varsayıma uymakta olup parametrik test koşullarını sağladıkları tespit edilmiştir.

BULGULAR

Ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirliğine ilişkin bulgular

Sporculardan toplanmış olan verilerin bilimsel yönden doğruluğunun sağlanması ve inandırıcı olduğuna karar vermek için yapısal geçerliliğine ve güvenilirliğine ilişkin ölçümler yapılmıştır. Ölçeklerin yapısal yönden geçerli olduğuna karar vermek için Açıklayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Güvenilirlik ise genellikle Cronbach's Alpha (a) ile ölçülür. Toksik liderlik ölçeğine ilişkin faktör analizinin sonuçları Tablo 3'te görülebilmektedir.

Tablo 2. Toksik liderlik ölçeğine ilişkin geçerlilik sonuçları

Maddeler	Çıkarıcılık	Değer Bilmezlik	Olumsuz Ruh Hali	Bencilik
TL22	0,906			
TL18	0,902			
TL23	0,901			
TL24	0,896			
TL17	0,895			
TL21	0,889			
TL20	0,888			
TL25	0,874			
TL19	0,859			
TL9		0,816		
TL1		0,811		
TL3		0,791		
TL5		0,790		
TL8		0,788		
TL10		0,785		
TL4		0,784		
TL11		0,776		
TL7		0,768		
TL2		0,752		
TL6		0,746		
TL28			0,863	
TL26			0,851	
TL27			0,835	
TL29			0,830	
TL30			0,819	
TL15				0,817
TL13				0,805
TL16				0,804
TL14				0,775
TL12				0,761
Özdeğerler	8,619	7,670	2,851	2,393
Varyans Açıklama Oranı	28,729	25,568	9,502	7,976
Toplam Varyans Açıklama Oranı			71,775	

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0,941

Bartlett Küresellik Testi: $\chi^2 = 18152,501$; $p=0,000$

Halk oyunları sporcularından toplanmış olan veri sayısı faktör analizi için uygun bulunmuş ve veriler arasında yeterli korelasyon olduğu tespit edilmiştir (KMO= 0,941; Bartlett: $p<0,000$). Genel varyans açıklama oranına bakıldığında; toksik liderlik ölçeğinin %71,775 varyansa sahip olduğu ve en az %50 puanın çok üzerinde olduğu belirlenmiştir

(Yaşlıoğlu, 2017). Toksik liderlik ölçeği; özdeğeri 1 üzeri olan 4 alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Boyutların faktör yükleri genel olarak incelendiğinde; 0,74-0,90 arasında değişmekte olduğu ve en az 0,35 kuralını sağladığı görülebilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Toksik liderlik ölçeği genel güvenilirliğini $\alpha=0,878$ olarak tespit ettik. Alt boyutu olan çıkarıcılık $\alpha=0,971$, değer bilmezlik $\alpha=0,939$, olumsuz ruh hali $\alpha=0,915$ ve bencillik $\alpha=0,883$ olarak belirlenmiştir. Hem genel hem de alt boyutlarla ilgili Alfa değer aralıklarından hareketle ölçeğin yüksek güvenilirlikte olduğu söylenebilir (Akgül & Çevik, 2003).

Tablo 3. Psikolojik sağlık ölçeğine ilişkin geçerlilik sonuçları

Maddeler	Psikolojik Sağlık
PS3	0,876
PS4	0,857
PS6	0,849
PS2	0,832
PS5	0,794
PS1	0,664
Özdeğerler	3,986
Varyans Açıklama Oranı	66,438
Toplam Varyans Açıklama Oranı	66,438

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0,894

Bartlett Küresellik Testi: $\chi^2 = 2466,308$; $p=0,000$

Psikolojik sağlık ile ilgili verilerin faktör analizi uygunluğuna bakmak için varimax rotasyonuna göre açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Sonuçta KMO değerinin 0,894 ve Bartlett değerinin ise ($p<0,05$) anlamlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam varyans oranı %66,438 olup en az %50 kuralına göre iyi olduğu kabul edilmiştir (Yaşlıoğlu, 2017). Ölçeğin, özdeğeri 1'in üzerinde olup tek boyuttan oluşmuştur. Faktör yükleri açısından ölçek ifadelerinin (0,66-0,87) $>0,35$ kuralını sağlayarak kabul edilir sınırlar üzerinde olduğunu söylemek mümkündür (Tabachnick & Fidell, 2013). Psikolojik sağlık ölçeği genel güvenilirliği için $\alpha=0,896$ değer bulunmuştur. Alfa katsayılarından yola çıkarak ölçeğin 0,70'ten büyük olmasından dolayı güvenilirliğinin yüksek olduğu görülmüştür (Kalaycı, 2010).

Tablo 4. Sporcu tatmini ölçeğine ilişkin geçerlilik sonuçları

Maddeler	Bireysel Tatmin	Antrenörden Tatmin	Takım Tatmini
ST6	0,933		
ST16	0,932		
ST5	0,930		
ST9	0,926		
ST10	0,923		
ST1	0,899		
ST17	0,806		
ST19	0,705		
ST13		0,901	
ST14		0,887	
ST11		0,876	
ST8		0,866	
ST12		0,864	
ST15		0,839	
ST4		0,830	
ST2		0,802	
ST3			0,858
ST18			0,858
ST7			0,851
Özdeğerler	7,441	5,911	1,607
Varyans Açıklama Oranı	39,162	31,109	8,460
Toplam Varyans Açıklama Oranı		78,732	

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0,924

Bartlett Küresellik Testi: $\chi^2 = 14901,882$; $p=0,000$

Sporcu tatmini ölçeğine ilişkin KMO değeri 0,924 ve Bartlett Küresellik testi değeri de $p<0,05$ oranında anlamlı bulunarak ölçek ifadelerinin doğru bir yapı göstermesi için ulaşılan kişi sayısının yeterli olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam varyansı %78,732 olarak tespit edilerek en az %50 kuralını sağlamış olduğu söylenebilir (Yaşlıoğlu, 2017). Ölçek, özdeğeri 1 ve üstü olmakta olan 3 alt boyuttan oluşmuştur. Faktör yükleri açısından ölçek ifadelerinin (0,70-0,93) $>0,35$ kuralını sağladığı ortaya çıkmıştır (Tabachnick & Fidell, 2013). Sporcu tatmini ölçeği genel güvenilirliğinin $\alpha=0,904$ olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutu olan bireysel tatmin $\alpha=0,967$, antrenörden tatmin $\alpha=0,949$ ve takım tatmini $\alpha=0,899$ olarak belirlenmiştir. Hem genel hem de alt boyutlarla ilgili Alfa katsayıları değer aralıklarından hareketle ölçeğin yüksek güvenilirlikte olduğu söylenebilir (Kayış, 2009).

Toksik liderlik, psikolojik sağlık ve tatmin düzeyine ilişkin betimsel sonuçlar

Araştırmanın bu kısmında, sporcuların toksik liderlik algısı, psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sporcuların toksik liderlik algısı, psikolojik sağlık ve tatminine ilişkin maksimum, minimum, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hem genel hem de boyutlar bazında Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 5. Toksik liderlik algısı, psikolojik sağlık ve sporcu tatminine yönelik betimsel sonuçlar

Değişkenler	n	Min.	Maks.	$\bar{X}$	σ
Toksik Liderlik	713	1,00	4,03	2,01	0,570
Çıkarıcılık	713	1,00	5,00	2,58	1,302
Değer Bilmezlik	713	1,00	4,91	1,40	0,596
Olumsuz Ruh Hali	713	1,00	5,00	2,68	1,234
Bencilik	713	1,00	5,00	1,65	0,682
Psikolojik Sağlık	713	1,00	5,00	3,88	0,962
Sporcu Tatmini	713	1,32	5,00	3,98	0,699
Bireysel Tatmin	713	1,00	5,00	3,72	1,226
Antrenörden Tatmin	713	1,13	5,00	4,46	0,680
Takım Tatmini	713	1,00	5,00	3,39	1,238

Sporcuların toksik liderlik algısının genel olarak düşük olduğu görülmektedir ($\bar{X}=2,01$). Alt boyutlar bazında incelendiğinde; sporcuların, antrenörlerinin kısmen olumsuz ruh hallerinin ($\bar{X}=2,68$) olduğunu düşünseler de antrenörlerinin çıkarıcı ($\bar{X}=2,58$), değer bilmez ($\bar{X}=1,40$) ve bencil ($\bar{X}=1,65$) olmadıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Sporcuların psikolojik olarak sağlam olduklarına inandıkları ($\bar{X}=3,88$) ve tatmin düzeylerinin ($\bar{X}=3,98$) genel olarak yüksek olduğu söylenebilir.

Toksik liderlik algısının psikolojik sağlık üzerindeki etkisi

Araştırmada toksik liderlik algısı ve alt boyutlarının, sporcuların psikolojik sağlık düzeylerine etkisini tespit etmek için regresyon analizi yapılmıştır. Bu kapsamda toksik liderlik algısının psikolojik sağlık düzeyi üzerinde etkisi olup olmadığını test etmek için yapılmış olan basit doğrusal regresyon analizi sonuçlarına Tablo 7’de ulaşılabilmektedir.

Tablo 6. Toksik liderlik algısının psikolojik sağlık düzeyi üzerindeki etkisine ilişkin sonuçlar

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	4,996	0,125		39,851	0,000*
Psikolojik Sağlık	-0,552	0,060	-0,327	-9,221	0,000*
r			0,327		
R ²			0,107		
Düzeltilmiş R ²			0,106		
Standart Hata			0,910		
F			85,020		0,000*

*p<0.05

Sporcuların toksik liderlik algısı varyansın %10,6’sını açıklamaktadır. Başka deyişle, bağımsız değişken olan toksik liderlik algısının bağımlı değişken olan psikolojik sağlığı %10,6 oranında etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca toksik liderlik algısı ve psikolojik sağlıkla ilgili kurulan modelin anlamlı olduğu görülebilmektedir [F=85,020, p<,05]. Buna

göre; antrenörlerin toksik davranışlarında meydana gelen bir birimlik artışın, sporcuların psikolojik sağlık düzeylerini -0,552 birim düşürdüğü söylenebilir.

Toksik liderlik algısının sporcuların tatmin düzeyleri üzerindeki etkisi hem genel hem de boyutlar bazında incelenmiştir. Bu kapsamda toksik liderlik algısının sporcuların tatmin düzeyleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi için yapılan regresyon analizinin sonuçlarına Tablo 8’de ulaşılabilmektedir.

Tablo 7. Toksik liderlik algısının sporcu tatmini üzerindeki etkisine ilişkin sonuçlar

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	5,593	0,073	-0,652	76,544	0,000*
Sporcu Tatmini	-0,800	0,035		-22,929	0,000*
r			0,652		
R ²			0,425		
Düzeltilmiş R ²			0,424		
Standart Hata			0,530		
F			525,738		0,000*

Sporcuların toksik liderlik algısına ilişkin varyansın %42,4 olduğu görülmektedir. Başka deyişle, bağımlı değişken olan sporcu tatmininde yaşanan değişimin %42,4’ü, bağımsız değişken olan toksik liderlikte yaşanan değişimle açıklanmaktadır. Toksik liderlik algısı ve sporcu tatmini için kurulan model anlamlı görülmüştür [F=525,738, p<,05]. Bu sonuca göre; antrenörlerin toksik liderlik davranışlarında yaşanan bir birimlik artışın, sporcuların tatmin düzeylerini -0,800 birim düşürdüğü ortaya çıkmıştır.

Toksik liderlik algısının sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerindeki etkisi birlikte incelenmiştir. Bu çerçevede toksik liderlik algısının sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerindeki etkisi çoklu regresyon analiziyle ölçülmüş ve sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 8. Toksik liderlik algısının sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin sonuçlar

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	4,432	0,101		43,782	0,000*
Psikolojik Sağlık	-0,497	0,023	-0,609	-21,537	0,000*
Sporcu Tatmini	-0,113	0,017	-0,191	-6,749	0,000*
R			0,678		
R ²			0,460		
Düzeltilmiş R ²			0,458		
Standart Hata			0,419		
F			302,115		0,000*

Tablo 9'daki sonuçlardan yola çıkıldığında; toksik liderlik algısına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %45,8 olduğu görülebilmektedir. Antrenörlerin toksik liderlik davranışları ile sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri için kurulan model anlamlı bulunmuştur [F=302,115, p<0,05]. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenler incelendiğinde; antrenörlerin toksik liderlik davranışlarında meydana gelen bir birimlik artışın, sporcuların psikolojik sağlık düzeylerini -0,497 birim ve tatmin düzeylerini-0,113 birim düşürdüğü görülmektedir. Dolayısıyla antrenörlerin toksik liderlik davranışlarının, sporcuların psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri üzerinde olumsuz bir etkisinin olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Halk oyunlarında yer alan sporcuların davranışları, duyguları ve psikolojik durumları antrenörlerin davranışları tarafından önemli ölçüde etkilenebilmektedir. Nitekim sporcu tatmin düzeyinin ve düşük psikolojik sağlık düzeyinin bir takımında olması, sporcu verimliliğinin ve performansının düşük olmasına oyuna veya antrenmanlara devam etmeme düzeyinin ise yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Tüm bunların yanında toksik liderlik ile ilgili literatür incelendiğinde bu konu ile ilgili Spor Bilimleri alanında sınırlı sayıda araştırmanın olduğu görülmüştür. Bu bağlamda mevcut araştırmanın evren örneklem grubunu Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'na bağlı gençler ve büyükler kategorilerinde yer alan lisanslı halk oyunları sporcuları oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 377 kadın ve 336 erkek olmak üzere toplam 713 halk oyunları sporcusu katılım göstermiştir.

Yapılan analizler sonucunda sporcuların toksik liderlik algısının genel olarak düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuç Canbolat ve arkadaşları (2021), Ertuğrul (2021) ve Çağrı (2021) sonuçlarıyla örtüşmektedir. Alt boyutlar bazında incelendiğinde; sporcuların,

antrenörlerinin kısmen olumsuz ruh hallerinin olduğunu düşünse de antrenörlerinin çıkarıcı, değer bilmez ve bencil olmadıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Sporcuların psikolojik olarak sağlam olduklarına inandıkları ve tatmin düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların psikolojik sağlık düzeylerinin yüksek çıkmış olması Dinçer'in (2021) sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte tatmin düzeyi de Yiğit'in (2018) sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırma kapsamında, antrenörlerin toksik liderlik davranışlarındaki 1 birimlik artış sporcuların psikolojik sağlık düzeylerinin azalmasına neden olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen bu sonuç; antrenörlerin toksik liderlik davranışlarını sergilemeleri, sporcuların psikolojik sağlık düzeylerinin azalmasına neden olduğunu göstermektedir. X ve Y kuşağı olan ve çalışan bireylerin yöneticilerinden algıladıkları toksik liderlik davranışlarının psikolojik iyi oluş düzeylerine etkisini inceleyen Kılıç (2019), yöneticilerin toksik liderlik davranışlarının arttıkça çalışanları psikolojik iyi oluş düzeylerinin negatif yönde etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Kılıç (2019) tarafından ulaşılan bu araştırma sonucu mevcut araştırmada ulaşılan bulguları destekler niteliktedir.

Spor salonu yöneticilerinin toksik liderlik davranışları ile çalışanların işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Güzelyurt (2020), yöneticilerin toksik liderlik davranışları arttıkça çalışanların işten ayrılma niyetinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Güzelyurt (2020) tarafından ulaşılan bu araştırma sonucu halk oyunları antrenörleri ve halk oyuncular açısından düşünüldüğünde, antrenörlerin toksik liderlik davranışlarının arttıkça sporcu tatmin düzeylerinin de olumsuz yönde etkilenebileceğine işaret etmektedir. Bu kapsamda mevcut araştırmada, antrenörlerin toksik liderlik davranışlarının sporcu tatmin düzeylerine negatif yönde etki ettiği saptanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bu bulgu; antrenörlerin, olumlu liderlik davranışlarını geliştirerek sporcuların tatmin düzeylerini artırabileceğini göstermektedir. Literatürde, toksik liderlik davranışlarının bireylerin tatmin olmalarını, stres ve tükenmişlik durumlarını ve psikolojik olarak sağlam olma gibi durumlarını etkileyen birçok çalışma (Einarsen ve ark., 2007; Padilla ve ark., 2007; Tepper, 2007; Schyns & Schilling, 2013; Sheard ve ark., 2013; Yen ve ark., 2013) yapılmıştır. Bu bağlamda mevcut araştırmada sonuç olarak; halk oyunlarında görevli olan antrenörlerin göstermiş oldukları toksik davranışların da sporcuların tatmin düzeylerini ve psikolojik sağlık durumlarına da etki ettiği tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle, antrenörler, sporcular ve bu alanda ileride yapılacak çalışmalar için bazı öneriler geliştirilmiştir. Buna göre her yıl Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'nun düzenlemiş olduğu antrenörlük seminerlerine katılmakta olan antrenörlere; liderlik, psikolojik sağlık ve tatmin konularında eğitim verilmelidir. Halk oyunları antrenörleri, sporcuların psikolojik olarak sağlık durumlarını ve tatmin düzeylerini göz önünde bulundurarak elindeki beşerî kaynağı verimli bir biçimde kullanabilmeyi öğrenmelidirler. Araştırma sonucunda kadın sporcuların genel olarak toksik liderlik algısının düşük, psikolojik sağlık ve tatmin düzeyleri yüksek çıkmıştır. Halk oyunlarındaki kadın sporcuların sayısı göz önüne alındığında böyle bir sonucun çıkmış olması olumludur. Ancak erkek sporcularının da bu süreçte en az kadın sporcular kadar dikkate alınması gerekmektedir. Toksik liderlik, psikolojik sağlık ve tatmin kavramlarını birlikte ele alarak değerlendiren çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu nedenle halk oyunları dışındaki spor alanlarında da benzer çalışmaların yapılması büyük önem taşımaktadır. Bundan sonra yapılması düşünülen çalışmalarda farklı bir bakış açısı getirmesi bakımından demografik ve mesleki bilgiler sorularına sporcuların, çalışma zamanı, ücret, boş zaman süresi, kamuda çalışıp çalışmadığı vb. sorular eklenerek elde edilecek veriler ile yeni karşılaştırma analizleri yapılması gelecek çalışmaları güçlendirecektir.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

The movement form of Turkish folk dances presents a broad and systematic whole (Ocak & Tortop, 2013, Özkan et al., 2013). Although it has many physical or physiological benefits to the organism, it is an important psychological rehabilitation tool in order to ensure that athletes feel self-confident, enjoy life, and protect their bodies against stress (Gerek, 2007, Özbek et al., 2017). However, the toxic behaviors of trainers can reverse this situation. In this case, the ability of the athletes to make the right decision in their behavior may be adversely affected. It is known that, depending on the increase in the level of anxiety, the athletes may lose their ability to make the right decision and display their skills. It is also possible for athletes under extreme pressure to make some wrong moves. It can be said that this pressure not only causes the athletes to forget some movements that they know very well and repeat many times in training, but also causes confusion in their emotions, causing them to do some negative movements and as a result, their satisfaction levels decrease (Terzioğlu et al., 2013). Therefore, in order for the athletes to feel psychologically sound and satisfied, their interests and abilities, success and failure, problems of personal and social adaptation levels, weaknesses and strengths, interests, attitudes and value judgments, the development and

hindering effects of the environment they grew up in, and more. many features should be taken into account by the coaches (Devecioğlu & Sarıkaya, 2006). Therefore, in this study, it was aimed to investigate the interaction of the toxic behaviors of the coaches, which are not constructive leadership characteristics, with the psychological resilience and sports satisfaction levels of the athletes.

METHOD

The universe of this study was determined as licensed athletes in the youth and adult categories of the Turkish Folk Dance Federation. It was determined that a total of 10992 athletes, 4856 men and 6136 women, took part in the folk-dance groups during the period of the research. Convenience sampling technique, which is one of the non-random sampling techniques, was used to determine the people to be sampled. In this study, toxic leadership, psychological resilience and athlete satisfaction scales were used together with the information form to determine the demographic characteristics of the athletes. SPSS 20 statistical package program was used to analyze the data obtained from the folk dance athletes in Turkey. In this study, the widely used explanatory factor analysis technique was used to determine whether the scales of toxic leadership, resilience and athlete satisfaction were structurally valid. It has been determined that the kurtosis and skewness values of the data are within the specified limits (Tabachnick & Fidell, 2013). Simple and multiple regression tests were conducted to determine the interaction between toxic leadership perception, resilience and satisfaction level.

RESULTS

Simple linear regression analysis was performed to determine the effect of the toxic leadership perception of the athletes on the level of resilience. Athletes' toxic leadership perception explains 10,6% of the variance. In other words, it was revealed that the independent variable, toxic leadership perception, affected the dependent variable, psychological resilience, by 10.6%. In addition, the model established for toxic leadership perception and psychological resilience seems to be significant [F=85.020, p<0.05]. According to this; It can be said that a one-unit increase in the toxic behaviors of the trainers reduces the psychological resilience levels of the athletes by -0.552 units. According to the results of the regression analysis conducted to determine the effect of toxic leadership perception on the satisfaction levels of the athletes, it is seen that the variance regarding the toxic leadership perception of the athletes is 42.4%. In other words, 42.4% of the change in athlete satisfaction, which is the dependent variable, is explained by the change in toxic leadership, which is the independent variable. The model established for toxic leadership perception and athlete satisfaction seems to be significant [F=525.738, p<0.05]. According to this result; It has been revealed that a one-unit increase in the toxic leadership behaviors of coaches reduces the satisfaction levels of the athletes by -0.800 units. According to the results of the multiple regression analysis conducted to determine the effect of toxic leadership perception on the psychological resilience and satisfaction levels of the athletes, it shows that the corrected determination coefficient for the toxic leadership perception is 45.8%. The model established for the toxic leadership behaviors of the trainers and the psychological health and

satisfaction levels of the athletes was found to be significant [$F=302.115$, $p<0.05$]. When the independent variables that give meaningful results in the model are examined; It is seen that a one-unit increase in the toxic leadership behaviors of coaches reduces the psychological resilience levels of the athletes by -0.497 units and their satisfaction levels by -0.113 units.

DISCUSSION AND CONCLUSION

As a result of the analysis, it was seen that the toxic leadership perception of the athletes was generally low. This result is consistent with the results of Canbolat et al. (2021), Ertuğrul (2021), Çağrıçı (2021). When examined on the basis of sub-dimensions; It has been revealed that although the athletes think that their coaches have partially negative moods, they think that their coaches are manipulative, unappreciative and unselfish. It has been determined that the athletes believe that they are psychologically sound and their satisfaction levels are generally high. The fact that the psychological resilience levels of the athletes were high is in line with the results of Dinçer (2021). However, the level of satisfaction also coincides with the results of Yiğit (2018). In the study, it was determined that the psychological resilience and satisfaction levels of the athletes decreased due to the increase in the perception of toxic leadership. It was determined that a one-unit increase in the toxic behaviors of the trainers decreased the psychological resilience levels of the athletes by -0.552 units. However, it was revealed that a one-unit increase in the toxic leadership behaviors of the coaches decreased the satisfaction levels of the athletes by -0.800 units.

KAYNAKLAR

- Ağırkan, M., & Kağan, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin değer yönelimleri ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(3), 225-245.
- Akgül, A., & Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri, SPSS'te işletme yönetimi uygulamaları*. Emek Ofset.
- Aksu, N. (2012). İş tatmininin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(1), 59-79.
- Bektaş, M., & Erkal, P. (2015). Örgütlerde toksisite davranışları: Toksik duygu deneyimleri ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği çalışması. *Research Journal of Business and Management*, 31(4), 519-529.
- Bozgeyikli, H., & Şat, A. (2014). Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: Özel okul örneği. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 172-191.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Yayıncılık.
- Canbolat, M. A., Çelik, A., & Yılmaz, H. U. (2021). Toksik liderlik algısının kariyer bağlılığı ve görev performansı ile ilişkisine yönelik perakendecilik sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 24(1), 28-40.
- Christensen, B. L., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Research methods, design and analysis*. Twelfth Edition.

- Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., & Aiken, L. S. (2003). *Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Çekmecelioglu, H. (2006). İş tatmini ve örgütsel bağlılık tutumlarının işten ayrılma niyeti ve verimlilik üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi: Bir araştırma. *ISGUC Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2), 153-168.
- Çelebi, N. Güner, H., & Yıldız, V. (2015). Toksik liderlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 249-268.
- Demir, H., Usta, R., & Okan, T. (2008). İçsel pazarlamanın örgütsel bağlılık ve iş tatminine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(2), 135-161.
- Devecioğlu, S., & Sarıkaya, M. (2006). Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 301-314.
- Dinçer, A. (2021). *Taekwondo milli sporcularında benlik saygısı ve psikolojik sağlık düzeyleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi].
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Eğnli, A. T., & Bitirim, S. (2008). Kurumsal başarının önündeki engel: Zehirli (toksik) iletişim. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(3), 124-140.
- Einarsen, S., Aasland, M. S., & Skogstad, A. (2007). Destructive leadership behaviour: Definition and conceptual model. *Leadership Quarterly*, 18(3), 207-216.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Seçkin Yayıncılık.
- Ertuğrul, S. (2021). *Öğretmen algularına göre okul müdürlerinin toksik liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Gerek, Z. (2007). Halk oyunları ve spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin fiziksel uygunluklarının eurofit ile karşılaştırılması. *Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 32-42.
- Güzelyurt, O. (2020). *Özel Spor Salonu Yöneticilerinin Toksik (Zehirli) Liderlik Davranışları ile Çalışanların İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişki*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi].
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis*. Pearson New International Edition.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.
- Karataş, S., & Güleş, H. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş tatmini ile örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 74-89.
- Kayış, A. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.
- Khan, M. R. Khan, H., Jan, S. A., Javad, A., & Khattak, A. U. (2021). Mediating effects of employee commitment in relationship between toxic leadership and employees' performance. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 9(4), 56-64.
- Kılıç, M. (2019). *X ve Y Kuşaklarındaki Toksik Liderlik Algularının Örgütsel Bağlılık, Psikolojik İyi Oluş ve Bireysel Performans Üzerindeki Yansımaları*. [Yayımlanmamış doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi].

- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling*. The Guilford Press.
- Kök, B. S. (2006). İş tatmini ve örgütsel bağlılığın incelenmesine yönelik bir araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1), 291-317.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, (30), 607-610.
- Ocak, Y., & Tortop, Y. (2013). Kadınlarda halk oyunları çalışmalarının bazı fiziksel uygunluk parametreleri üzerine etkisinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 46-54.
- Özbek, S., Taşbilek-Yoncalık, M., & Alıncak, F. (2017). Sporcu ve sedanter lise öğrencilerinin özgüven düzeylerinin karşılaştırılması (Kırşehir ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 46-56.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi-I*. Kaan Kitabevi.
- Özkan, A., Bozkuş, T., Kul, M., Türkmen, M., Öz, Ü., & Cengiz, C. (2013). Halk oyuncularının fiziksel aktivite düzeyleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve ilişkilendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 1(3), 24-38.
- Özmutlu, İ. (2011). *Bedensel engelli sporcularda antrenörlerin hizmetkâr liderlik davranışlarının sporcu tatmini ile ilişkisi* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi].
- Padilla, A., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2007). The toxic triangle: Destructive leaders, susceptible followers, and conducive environments. *The Leadership Quarterly*, (18), 176-194.
- Schyns, B., & Schilling, J. (2013). How bad are the effects of bad leaders? A meta-analysis of destructive leadership and its outcomes. *The Leadership Quarterly*, (24), 138-158.
- Sekaran, U. (2003). *Research methods for business*. Fourth Edition.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill-building approach*. Wiley.
- Seleciler, C., & Türkmen, M. (2020). Halk dansçılarının imgeleme ve optimal performans duygu durumu düzeyleri arasındaki ilişkiler. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 6(1), 63-79.
- Sheard, A. G., Kakabadse, N., & Kakabadse, A. (2013). Destructive behaviours and leadership: the source of the shift from a functional to dysfunctional workplace? *International Journal of Social Science Studies*, 1(1), 73-89.
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer-Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194-200.
- Şahin, S. (2013). Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlerinin iş doyum ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *NWSA-Sports Sciences*, 8(1), 12-25.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. USA: Pearson Education Limited
- Tekin, E. (2011). *Askeri hastanelerde çalışan hemşirelerin psikolojik dayanıklılık ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi].
- Tepper, B. J. (2007). Abusive supervision in work organizations: Review, synthesis, and research agenda. *Journal of Management*, 33(3), 261-289.

- Terzioğlu, A. E., Koç, Y., & Yazıcı, M. (2013). Halk oyunları oynayanların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri (Erzincan yöresi örneği). *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 361-370.
- Türksoy, A. (2008). *Futbolda sporcu tatmini ile antrenörlerden beklenen ve gerçekleşen liderlik davranışlarının tespiti* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi].
- Üngüren, E., Doğan, H., Özmen, M., & Tekin, A. Ö. (2010). Otel çalışanlarının tükenmişlik ve iş tatmin düzeyleri ilişkisi. *Journal of Yasar University*, 17(5), 2922-2937.
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(Özel Sayı) 74-85.
- Yen, T. Q., Tian, Y., & Sankoh, F. P. (2013). The impact of prevalent destructive leadership behaviour on subordinate employees in a firm. *American Journal of Industrial and Business Management*, (3), 595-600.
- Yeşilyurt, H., & Koçak, N. (2014). İş doyumu ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkinin otel işletmeleri açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 303-324.
- Yıldız, A. B., & Algün-Doğu, G. (2021). Personality traits of veteran folk dancers and their participation motivation in sports. *International Journal of Sport Culture and Science*, 9(4), 376-386.
- Yiğit, Ş. (2018). *Sporcularda hizmetkar liderlik ile sporcu tatmin düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Yüksel, İ. (2005). İletişimin iş tatmini üzerindeki etkileri: Bir işletmede yapılan görgül çalışma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(2), 291-306.

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü Idea or Notion	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak Form the research hypothesis or idea	M. Bilgin KARADEMİR Hasan ŞAHAN
Tasarım Design	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak To design the method and research design.	M. Bilgin KARADEMİR
Literatür Tarama Literature Review	Çalışma için gerekli literatürü taramak Review the literature required for the study	M. Bilgin KARADEMİR
Veri Toplama ve İşleme Data Collecting and Processing	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak Collecting, organizing and reporting data	M. Bilgin KARADEMİR
Tartışma ve Yorum Discussion and Commentary	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi Evaluation of the obtained finding	M. Bilgin KARADEMİR

Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment

Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır.

No contribution and/or support was received during the writing process of this study.

Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.

Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee

Bu araştırma, Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulunun E-282 sayılı kararı ile yürütülmüştür.

This research was conducted with the decision of Akdeniz University Ethics Committee numbered E-282

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.